

۲ کرونا در افغانستان؛

شناسایی
۹۱ مریض و
فوت سه نفر

اطلاعات روز: وزارت صحت
عامه‌ی کشور اعلام کرد که
در بیست و چهار ساعت...

۶ بحران قره‌باغ؛

امریکا با
میانجی‌گری
ترکیه مخالفت کرد،
ارمنستان از روسیه
کمک خواست

۶ نهادهای امنیتی

امریکا:
ایمیل‌های
تهدیدآمیز
کار هکرهای
ایرانی است

اطلاعات روز: مقامات
پولیس فدرال، اف بی ای و
وزارت امنیت میهن...

وزارت داخله:

در ۵۰ روز گذشته ۲۶۱ غیر نظامی در حملات طالبان کشته شده‌اند

طالبان:

در مذاکرات بین‌الافغانی

میانجی وجود ندارد

اطلاعات روز: گروه طالبان اعلام کرده است که در
مذاکرات بین‌الافغانی صلح، میانجی میان هیأت
جمهوری اسلامی افغانستان و این گروه وجود ندارد.
محمدنعیم، سخنگوی دفتر سیاسی طالبان در...

صفحه ۲

روند مثبت موترهای

بدون اسناد آغاز شد

صفحه ۲

دنیای مردگان^(۹)

(خوانشی از دوزخ و بهشت کهدی الهی دانته
و مقایسه با آیاتی از مثنوی مولوی،
منطق الطیر عطار و حدیقه‌ی سنایی)

صفحه ۴

یادداشت‌روز

افغانستان، غایب مبارزات انتخاباتی امریکا

براساس موافقت‌نامه‌ی دوحه میان طالبان
و امریکا همه‌ی نیروهای خارجی باید تا ماه
می سال ۲۰۲۱ و مشروط به تعهد طالبان بر
این توافق‌نامه، خاک افغانستان را ترک کنند.
با نزدیک شدن به انتخابات ریاست جمهوری
امریکا، دونالد ترامپ اعلام کرد که همه
نیروهای امریکایی تا قبل از کریسمس به طور
کامل از افغانستان خارج می‌شوند.

در مورد خروج نیروهای امریکایی از
افغانستان، تفاوت چندانی میان دیدگاه‌های
بایدن و ترامپ دیده نمی‌شود. هر دوی
آنها بر خروج نیروهای امریکایی از
افغانستان تاکید دارند. هر دو کاندید
احزاب جمهوری خواه و دموکرات با تاکید
بر توافق‌نامه‌ی دوحه و اعلام خروج
سربازان امریکایی از این کشور، به نحوی
پرونده‌ی حضور بیست ساله‌ی امریکا در
افغانستان را مختومه اعلام کردند و به این
ترتیب افغانستان دیگر موضوع مهمی برای
پرداختن و مانور در انتخابات این کشور به
حساب نمی‌آید. در واقع بحران افغانستان
غایب مبارزات انتخاباتی امریکا بود...

۲

سرور دانش:

طالبان گفت‌وگوهای صلح را به بُن‌بست کشانده‌اند

اطلاعات روز: سرور دانش، معاون دوم ریاست جمهوری می‌گوید که گروه
طالبان تاکنون به هیچ یک از تعهداتش در راستای کاهش خشونت‌ها و
پیشرفت گفت‌وگوهای صلح عمل نکرده و روند صلح را عملاً به بُن‌بست
کشانده‌اند. آقای دانش این اظهارات را | صفحه ۲

عبور از گردونه‌ی

سنت دیرپا!
چگونه شهلا سیف پیروز
قاطع انتخابات وکلای گذر شد؟

گزارش

صفحه ۴

فرش سرخ همسایه‌ها!

ترافیک سفرهای سیاسی در مسیر اسلام‌آباد و دهلی

گلبدین حکمتیار، رهبر حزب اسلامی به پاکستان
سفر کرد. از او استقبال گرمی شد، او هم در این سفر
گفت، «پاکستان خانه دوم» اش است. آقای حکمتیار در
بازگشت از سفر پاکستان گفت:...

در دوهفته‌ی گذشته شماری از چهره‌های سیاسی
افغانستان به دعوت رسمی به هند و پاکستان سفر
کرده‌اند. استقبال گرم، سخن از جنگ و صلح افغانستان
نقطه‌ی مشترک این سفرها است. حدود دو هفته پیش

تحلیل

صفحه ۵

«رعایت حقوق بشر متضمن صلح پایدار است»

حفظ قانون اساسی کشور، به‌ویژه فصل دوم آن از
موضوعاتی است که همواره شهروندان، به‌ویژه فعالان
حقوق بشر، حقوق زن و جامعه‌ی مدنی به عنوان
خواستشان از مذاکرات صلح به آن تاکید کرده‌اند.
محمدجواد دادگر، مسئول دفتر ساحوی کمیسیون
مستقل حقوق بشر در بامیان، در گفت‌وگویی با
شبکه‌ی جامعه‌ی مدنی و حقوق بشر (شبکه) می‌گوید،
ارزش‌های تضمین‌شده در قانون اساسی و هنجارهای
بین‌المللی نباید در نتیجه‌ی امضای توافق‌نامه‌ی صلح
با طالبان نادیده گرفته شود؛ زیرا در این صورت به
صلح پایدار دست نخواهیم یافت. «امیدواریم حقوق و
آزادی‌های شهروندان کشور وجه‌المصالحه‌ی گفت‌وگو
با گروه طالبان قرار نگیرد و قانون اساسی به عنوان
یک دست‌آورد ملی و بسیار بزرگ حفظ شود؛ زیرا به
باور من صلحی که نتواند زمینه‌ی...

۳

شرکت سیاحتی مارک

Our Services:

- National and International E-Ticketing Facility
- Holiday Packages
- Group Discounted Air Fares
- Worldwide Hotel Reservation
- Travel Insurance services
- Hajj Umrah Services
- 7/24 Helpline

خدمات ما:

- تکت های داخلی و خارجی
- بسته های سیاحتی
- تخفیف ویژه برای سفر های گروهی
- رزرویشن هتل در تمام نقاط جهان
- بیمه سفر
- خدمات حج و عمره
- ۲۴/۷ ساعت خدمات

+93 (0) 766 92 92 92 | +93 (0) 786 66 62 66 | info@marktravel.af | Facebook/Mark.Travels | Ansari Square, Shar-e New Kabul/Afghanistan

باور بسیاری از کارشناسان و همچنین منابع امنیتی و استخباراتی دولت افغانستان، طالبان هنوز با القاعده در ارتباط هستند و با آن‌ها همکاری نزدیکی دارند. در همین راستا سازمان ملل هشدار می‌دهد که القاعده همچنان یک تهدید جهانی است و همچنان با طالبان افغانستان، پیوندهای نزدیکی دارد.

با وجود آن‌که سه روز بستر تا پایان انتخابات این کشور باقی نمانده است بسیاری از افغان‌ها از پیامدهای خروج امریکا از افغانستان خود می‌پرسند. آنها با توجه به شروع مذاکرات بین‌الافغانی به دنبال ترسیم وضعیتی پس از خروج امریکا از افغانستان می‌باشند. آنتونیو جوستوزی استاد دانشگاه کینگز کالج لندن و نویسنده چند کتاب پر فروش جوستوزی در دیدار با استیفانو پونتیکورو، سفیر غیرنظامی ناتو در افغانستان گفته است. در این دیدار در مورد گفت‌وگوهای صلح، ضرورت کاهش خشونت‌ها، حمایت جامعه جهانی از مطالبات مردم افغانستان و حفظ ارزش‌ها و دست‌آورد‌های دو دهه‌ی اخیر صحبت شده است. به گفته‌ی دانش، گروه طالبان علی‌رغم ادعا و تعهداتش در توافق‌نامه با امریکا، تا کنون ارتباط با گروه‌های

وزارت داخله:

در ۵۰ روز گذشته ۲۶۱ غیرنظامی در حملات طالبان کشته شده‌اند

وزارت داخله:

اطلاعات روز؛ وزارت داخله‌ی کشور می‌گوید که اخیر گروه طالبان خشونت‌ها را در برخی از ولایات افزایش داده است که در نتیجه‌ی تحرکات این گروه در پنجاه روز گذشته، ۲۶۱ غیرنظامی کشته و ۶۰۲ غیرنظامی دیگر زخمی شده‌اند. طارق آریں، سخنگوی وزارت داخله دیروز (شنبه، ۱۰ عقرب) در یک کلیپ ویدیویی گفته است که این تعداد غیرنظامیان در نتیجه‌ی نزدیک به دوهزار تحرک تهاجمی طالبان کشته و زخمی شده‌اند.

سرور دانش:

طالبان گفت‌وگوهای صلح را به بُن‌بست کشانده‌اند

تروریستی از جمله القاعده را قطع نکرده و انتظار مردم برای پیشرفت گفت‌وگوهای صلح نیز برآورده نشده است.

معاون دوم رییس‌جمهور در این دیدار تأکید کرده است که بدون کاهش خشونت‌ها و ادامه‌ی کشتار مردم بی‌گناه (۱۰ عقرب) در دیدار با استیفانو پونتیکورو، سفیر غیرنظامی ناتو در افغانستان گفته است. در این دیدار در مورد گفت‌وگوهای صلح، ضرورت کاهش خشونت‌ها، حمایت جامعه جهانی از مطالبات مردم افغانستان و حفظ ارزش‌ها و دست‌آورد‌های دو دهه‌ی اخیر صحبت شده است. به گفته‌ی دانش، گروه طالبان علی‌رغم ادعا و تعهداتش در توافق‌نامه با امریکا، تا کنون ارتباط با گروه‌های

طالبان:

در مذاکرات بین‌الافغانی میانجی وجود ندارد

اطلاعات روز؛ گروه طالبان اعلام کرده است که در مذاکرات بین‌الافغانی صلح، میانجی میان هیأت جمهوری اسلامی افغانستان و این گروه وجود ندارد. محمدنعیم، سخنگوی دفتر سیاسی طالبان در قطر دیروز (شنبه، ۱۰ عقرب) گفته است: «در مذاکرات بین‌الافغانی میانجی وجود ندارد. البته کشور میزبان در کنار آماده‌سازی سهولت‌های دیگر، در صورتی که ضرورت احساس شود، بدون شرکت‌کردن در جلسات مذاکرات بین‌الافغانی می‌تواند به شکل انفرادی با جهت نظر و مشوره‌های خود را شریک کند.» او در ادامه افزوده است که تصمیم‌گرفتن در این مورد از صلاحیت هیأت‌های مذاکره‌کننده‌ی بین‌الافغانی است. روز گذشته یک عضو هیأت مذاکره‌کننده‌ی جمهوری اسلامی افغانستان نیز در

روند ثبت موثرهای بدون اسناد آغاز شد

و ترافیکی افزایش عواید ملی، تأمین امنیت و نظم عامه و جلوگیری از مختل‌شدن جریان ترافیک گفته شده است. عبدالهادی ارزندگیبول، سرپرست وزارت مالیه در این مراسم گفته است که ثبت موثرهای بدون اسناد گمرکی و ترافیکی این روند مطابق به حکم رییس‌جمهور، و مصوبه‌ی شماره ۱۵ جلسه‌ی شورای امنیت آغاز شده است. با استفاده از موثرهای بدون اسناد انجام می‌شود.

کرونا در افغانستان؛ شناسایی ۹۱ مریض و فوت سه نفر

اطلاعات روز؛ وزارت صحت عامه‌ی کشور اعلام کرد که در بیست‌وچهار ساعت گذشته، ۲۱۰ نمونه‌ی مشکوک به ویروس کرونا در لابراتوارهای این وزارت تست شده که نتایج آزمایش ۹۱ مورد آن مثبت تشخیص شده است. این تعداد موارد مثبت کرونا در ولایت‌های قندهار، پکتیا، تخار، بغلان، لغمان، خوست و پکتیکا به ثبت رسیده است. به این ترتیب، شمار مبتلایان به ویروس کرونا در کشور به ۴۱ هزار و ۴۲۵ نفر افزایش یافته است.

امرالله صالح:

وسپله‌ی دفع سلاح «بزیرک» طالبان موفقانه آزمایش شده است

دفاعی کشور معرفی می‌شود. به گفته‌ی او، دفتر شورای امنیت ملی از طریق ویدیو کنفرانس چگونگی استفاده از این وسیله را به تمام نیروهای امنیتی در ولایت تشریح و توضیح می‌دهد. امرالله صالح که پس از عهده‌دار شدن مسئولیت مدیریت امنیت کابل سیزدهمین تصمیم‌راش را همگانی کرده،

«رعایت حقوق بشر متضمن صلح پایدار است»

گفت‌وگوی شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر با محمد جواد دادگر، مسئول دفتر ساحوی کمیسیون مستقل حقوق بشر در بامیان

امیدوارتر می‌کند. ما امیدواریم که نیروهای تحصیل‌کرده و فعال در میان زنان نسبت به نتایج گفت‌وگوها و تصمیم‌گیری‌های مرتبط با صلح با حساسیت بیشتری برخورد کنند و نگذارند که دوباره فضایی بر زندگی‌شان حاکم شود که آنان را از حقوق و آزادی‌های اساسی‌شان محروم کند.

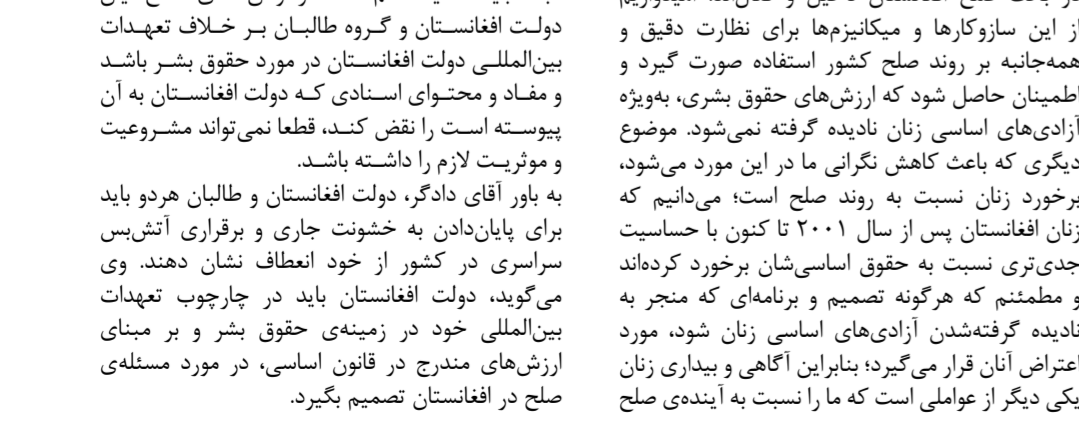
شبکه: بر مبنای برنامه‌هایی که با فعالان حقوق زن داشته‌اید، مهم‌ترین خواست زنان از گفت‌وگوهای صلح چیست؟

دادگر: بر اساس برنامه‌هایی که ما با فعالان حقوق زن در بامیان داشته‌ایم، حفظ دست‌آورد‌هایی مانند آزادی‌های اساسی، حقوق اساسی و مشارکت زنان در فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در اولویت خواست‌های زنان قرار دارد. از مطالبات دیگر زنان، مشارکت موثر صلح، برقرار ماندن نهادهای دموکراتیک و مبتنی بر قانون اساسی و در نظر گرفته‌شدن برنامه‌های حمایتی برای گسترش دسترسی زنان به حقوق و آزادی‌های اساسی‌شان است.

شبکه: به نظر شما در صورت مشارکت طالبان در قدرت فعالان حقوق بشر و جامعه‌ی مدنی قادر به ادامه‌ی فعالیت خواهند بود؟

دادگر: نگرانی‌هایی در این مورد وجود دارد، اما امیدواریم که این نگرانی‌ها با نقش‌آفرینی فعال شهروندان، به‌ویژه فعالان حقوق بشر و زنان از بین برود. اگر ما در برابر چیزی که میان هیئت مذاکره‌کننده‌ی دولت و طالبان اتفاق می‌افتد بی‌تفاوت باشیم قطعاً با وضعیت بدی مواجه خواهیم شد، اما اگر بخواهیم به صورت فعال به این مسائل نظارت داشته باشیم و خواسته‌های خود را بر مبنای قانون اساسی افغانستان و مطابق با اسناد بین‌المللی حقوق بشر دنبال کنیم، مطمئناً حمایت جامعه‌ی جهانی را هم با خود داریم. فکر می‌کنم چیزی که برای رفع نگرانی‌های موجود لازم است، این است که مجموع نهادهای جامعه‌ی مدنی و حقوق بشری در افغانستان موضع قوی و واضحی در ارتباط با نتایج گفت‌وگوهای صلح و همین‌طور تصامیم مربوط با صلح داشته باشند، اگر این موضع‌گیری‌ها یک‌دست و واحد باشد به جلب بیشتر افکار مردم و جامعه‌ی جهانی منجر می‌شود، اما باید تأکید کنم که ما نگرانیم؛ من سال‌ها به عنوان مدافع حقوق بشر و به عنوان کارمند کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان کار کرده‌ام و بیشتر از هر کس دیگری نگرانم که با امضای توافق‌نامه‌ی صلح مسلط شدن طالبان در افغانستان این ارزش‌ها از دست برود یا مورد بی‌توجهی قرار بگیرد. اگر توافق‌نامه‌ی صلح با مخالفت با ارزش‌های حقوق بشری در امضا برسد، منجر به صلح پایدار نمی‌شود و برای مردم افغانستان، نهادهای جامعه‌ی مدنی و مدافعان حقوق بشر پذیرفتنی نیست.

شبکه: تضمین تعهدات طالبان پس از توافق صلح بر عهده‌ی چه اشخاص یا گروه‌هایی است؟ **دادگر:** نهادهای بین‌المللی مرتبط با حقوق بشر و نهادهای جامعه‌ی مدنی از جمله سازمان‌های تأثیر‌گذاری استند که باید به صورت جدی بر روند مذاکرات صلح نظارت کنند. کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان نیز بر مبنای یک میکانیزم روشن و پاسخ‌گو بر روند گفت‌وگوهای صلح نظارت می‌کند. در بحث صلح افغانستان دخیل و فعال‌اند. امیدواریم از این سازوکارها و میکانیزم‌ها برای نظارت دقیق و همه‌جانبه بر روند صلح کشور استفاده صورت گیرد و اطمینان حاصل شود که ارزش‌های حقوق بشری، به‌ویژه آزادی‌های اساسی زنان نادیده گرفته نمی‌شود. موضوع دیگری که باعث کاهش نگرانی ما در این مورد می‌شود، برخورد زنان نسبت به روند صلح است؛ می‌دانیم که زنان افغانستان پس از سال ۲۰۰۱ تا کنون با حساسیت جدی‌تری نسبت به حقوق اساسی‌شان برخورد کرده‌اند و مطمئتم که هرگونه تصمیم و برنامه‌ای که منجر به نادیده گرفته‌شدن آزادی‌های اساسی زنان شود، مورد اعتراض آنان قرار می‌گیرد؛ بنابراین آگاهی و بیداری زنان یکی دیگر از عواملی است که ما را نسبت به آینده‌ی صلح

شبکه: به نظر شما با توجه به این‌که پیش از این، چنین رویدادهایی از بامیان کم‌تر گزارش می‌شد، وقایع اخیر نشانه‌ی بدتر شدن وضعیت حقوق

۶

براساس برنامه‌هایی که ما با فعالان حقوق زن در بامیان داشته‌ایم، حفظ دست‌آورد‌هایی مانند آزادی‌های اساسی، حقوق اساسی و مشارکت زنان در فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی در اولویت خواست‌های زنان قرار دارد. از مطالبات دیگر زنان، مشارکت موثر صلح، برقرار ماندن نهادهای دموکراتیک و مبتنی بر قانون اساسی و در نظر گرفته‌شدن برنامه‌های حمایتی برای گسترش دسترسی زنان به حقوق و آزادی‌های اساسی‌شان است.

حقوق زنان و اقلیت‌ها، ارزش‌های مدنی و دست‌آورد‌های موجود از خواست‌های اصلی تمام مردم افغانستان است که بدون درنظرگرفتن آنها، صلح پایدار در افغانستان تأمین نخواهد شد.

این درحالی است که با گذشت حدود پنجاه روز از افتتاح رسمی مذاکرات صلح افغانستان در دوحه، پایتخت قطر، هیأت‌های مذاکره‌کننده‌ی جمهوری اسلامی افغانستان و طالبان هنوز روی طرزاعمل مذاکرات به توافق نرسیده‌اند. روز گذشته یک عضو هیأت مذاکره‌کننده‌ی جمهوری اسلامی افغانستان به روزنامه اطلاعات روز گفته بود که با هیأت مذاکره‌کننده‌ی طالبان در مورد نقش تسهیل‌کننده‌ی دولت قطر در مذاکرات بین‌الافغانی توافق کرده‌اند.

شبکه: ارزیابی‌تان از آن‌چه تا کنون در مذاکرات گذشته است، چیست؟

دادگر: استمرار منازعات مسلحانه حداقل در چهار دهه‌ی نقش تسهیل‌کننده‌ی دولت قطر در مذاکرات بین‌الافغانی توافق کرده است. این عضو هیأت مذاکره‌کننده‌ی دولت افزوده بود که دولت قطر میان هیأت‌های مذاکره‌کننده پیام رد و بدل می‌کند. به گفته‌ی او، قطری‌ها تاکنون چندین جلسه‌ی جداگانه با هیأت‌های مذاکره‌کننده‌ی جمهوری اسلامی افغانستان و طالبان داشته‌اند و این روند ادامه دارد.

مذاکرات صلح افغانستان در بیست‌ودوم سنبله در دوحه، پایتخت قطر افتتاح شد. از آن زمان تاکنون هیأت‌های مذاکره نتوانسته‌اند روز طرزاعمل مذاکرات به توافق برسند.

واردکنندگان نیز مطابق قانون برخورد خواهند شد.

این درحالی است که امرالله صالح، معاون اول ریاست‌جمهوری پس از عهده‌دار شدن مدیریت امنیت کابل، از وزارت مالیه خواست بود که روند ثبت مالیه و محصول موثرهای بدون اسناد گمرکی و ترافیکی تا تاریخ ۲۷ قوس سال جاری ادامه دارد. این وزارت تأکید کرده است که پس از ۲۷ قوس هر موثری که بدون اسناد خدمت‌گرمه‌های پولیس قرار می‌گیرد،

به نقض گسترده‌ی حقوق بشر در افغانستان رسیدگی صورت نگیرد و تصمیم درست و مطابق با سازوکارهای بین‌المللی در مورد پیامدهای جنگ و خشونت در کشور گرفته نشود، توافق صلح نمی‌تواند مشکلی را حل کند. به نظر من مذاکره است که فرصت بیشتری برای مذاکرات و بحث بیشتر در ارتباط با برنامه‌های مربوط به صلح و نحوه‌ی رسیدگی به پیامدهای منازعه و خشونت در کشور داشته باشیم. اگر این فرصت از طرف‌های مذاکره‌کننده گرفته شود، هر نوع تصمیم‌گیری عجولانه احتمال بازگشت جنگ و خشونت به افغانستان را افزایش می‌دهد، البته ما امیدوار و خوش‌بین هستیم که مذاکرات منجر به کاهش نقض حقوق بشر، پایان‌یافتن منازعه و در نهایت تأمین صلح سراسری در کشور شود.

شبکه: با توجه به نگرانی‌هایی که در رابطه با نادیده گرفته‌شدن ارزش‌ها مطرح کردید، ظرفیت تیم مذاکره‌کننده‌ی دولت برای دفاع از دست‌آورد‌ها، چهار ویژگی مهم دارد؛ «رزایی» استفاده می‌کنند، پس از آزمایش به تمام پاسگاه‌های امنیتی در کابل و سپس در سراسر کشور معرفی می‌شود.

دادگر: ما نگرانی‌هایی در رابطه با سرنوشت ارزش‌های مندرج در قانون اساسی و ارزش‌های دموکراتیک داریم،

دادگر: در جریان منازعات مسلحانه، فرهنگ و سیاسی در بامیان از دست‌آورد‌های مهم مردم افغانستان به‌شمار می‌آید.

بشری در این ولایت نیست؟

دادگر: درست است که مشکلات و چالش‌ها برای زنان هنوز هم وجود دارد، اما این‌که از میان صدها دختر بشری است، اعتماد داریم که می‌تواند از دست‌آورد‌های سال‌های اخیر در دست‌آورد‌های حقوق بشری به صورت خاص دفاع کند.

شبکه: با توجه به رویدادهای اخیر خشونت علیه زنان در ولایت بامیان، وضعیت حقوق بشری زنان در این ولایت را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

دادگر: ما امیدواریم که این گفت‌وگوها منجر به صلح همیشگی و اجتماعی حاکم بر کل کشور شوند، اما فضای فضا در بخش‌هایی از این ولایت، چون مناطقی از دیگر ولایت‌های کشور، سنتی و محافظه‌کارانه است و برای زنان مشکلاتی را ایجاد می‌کند، اما شبت آن اندکی کمتر است. خوش‌بختانه در بامیان امنیت سراسری حاکم است و در نتیجه مردم این ولایت در جریان سال‌های گذشته دست‌آورد‌های ارزشمندی در زمینه‌ی حقوق و آزادی‌های اساسی زنان داشته‌اند، حضور و مشارکت زنان در فعالیت‌های اقتصادی، فرهنگی و سیاسی در مقایسه با هر ولایت دیگری بیش‌تر و چشم‌گیرتر است. قضایای حاد و جدی نقض حقوق زنان در بامیان نسبت به ولایت‌های دیگر کمتر است؛ زیرا وضعیت بهتر امنیتی فرصت و فضای خوبی را برای نهادهای حقوق‌بشری تحت پوشش خود دسترسی داشته باشد و برنامه‌های حمایتی حقوق و آزادی‌های اساسی زنان نادیده گرفته نمی‌شود. موضوع دیگری که باعث کاهش نگرانی ما در این مورد می‌شود، برخورد زنان نسبت به روند صلح است؛ می‌دانیم که زنان افغانستان پس از سال ۲۰۰۱ تا کنون با حساسیت جدی‌تری نسبت به حقوق اساسی‌شان برخورد کرده‌اند و مطمئتم که هرگونه تصمیم و برنامه‌ای که منجر به نادیده گرفته‌شدن آزادی‌های اساسی زنان شود، مورد اعتراض آنان قرار می‌گیرد؛ بنابراین آگاهی و بیداری زنان یکی دیگر از عواملی است که ما را نسبت به آینده‌ی صلح

لطف‌علی سلطانی
گزارشگر

در افغانستان به دلیل ساختار اجتماعی سنتی در تصمیم‌گیری‌های اجتماعی معمول این است که از سطح گذر گرفته تا محله و روستا مردان حرف اول و آخر را بزنند. فرقی نمی‌کند برگزاری جشن عروسی باشد، مراسم فاتحه یا طرح بهسازی محله و کوچه، به تبع همین سنت دیرپا ملک قوم، کلان قریه و وکیل گذر اکثر مردان هستند. اما شهلا سیف، زن ۴۸ ساله این سنت دیر پا را شکسته است، او به تازگی به‌عنوان وکیل گذر بیست‌وسوم افشار دارالامان در ناحیه ششم کابل انتخاب شده است. دستکم قرار است در بهسازی کوچه و محله پس از این او حرف اول و آخر را بزند.

پیروزی قاطع

رییس‌جمهور غنی در نیمه‌های سال گذشته فرمان داد که انتخابات وکلای گذر برگزار شود و در هر ناحیه دست کم دو وکیل گذر زن انتخاب شوند. از ناحیه ششم، شهلا سیف برای وکالت گذر بیست‌وسوم افشار درالامان نامزد شده بود. قرار بود انتخابات مدتی پس از صدور حکم رییس‌جمهور برگزار شود، اما شیوع ویروس کرونا این روند را متها به تأخیر انداخت. سرانجام این انتخابات حدود دو هفته پیش برگزار شد.

در بیست‌ویک میزان از میان حدود ۶۰۰ مرد و زنی که در مسجد منطقه حضور داشتند، همه به جز سه یا چهار نفر دست‌شان را به نشانه‌ی تأیید وکالت خانم سیف بالا کردند. با آنکه در روز انتخابات همه مواد برای یک انتخابات سری آماده بود، ولی مردم محل، تصمیم گرفتند که رأی‌گیری به صورت علنی برگزار شود. شهلا سیف پس از آن رأی اکثریت را کسب کرد برای مردم در محل برگزاری انتخابات سرخرانی کرد. پیش از آن به گفته‌ی خانم سیف، وکیل قبلی و دار و دست‌ماش آمده بودند که انتخابات را به چالش بکشند و نگذارند که او رأی بگیرد. اما سرخرانی انگیزشی خانم سیف حتا نظر مخالفانش را نیز تغییر داد و در نهایت به جز سه یا چهار نفر، همه وکالت او را تأیید کردند.

تحلیل

دنیای مردگان ^(۹)

خوانشی از دوزخ و بهشت کمدی الهی داتنه و مقایسه با ابیاتی از مثنوی مولوی، منطق‌الطیر عطار و حدیقه‌ی سنایی

————— محمدومسا شفق —————

داوری خردستیزانه و غیرستیزانه
خردستیزی، تنها در مثنوی مولوی وجود ندارد. آن‌گونه که در فوق یادآوری کردید، سنایی و عطار، شاعران صوفی‌مشرک که اسراف مولوی بوده‌اند و مولوی از سنایی در جای‌جای مثنوی به‌عنوان حکیم غزته یاد می‌کند؛ نیز با فلسفه و خرد، سر آشتی‌ناپذیر دارد. این سه شاعر عارف نامدار زبان فارسی، در بخش خردستیزی و یونانی‌ستیزی مشابه تام با داتنه دارد. حال آن‌که در فرهنگ‌های متفاوت و دو جغرافیای متفاوت زیست‌ماند و با دو زبان متفاوت سخن گفته‌اند. به این بیت‌های عطار معروف است:
«معرفةٔ سنایی دولت روحبانی، در میان حکمت یونانیان/ تا از آن حکمت نگرودی در تو/ کی شوی در معرفت دین محو تو.../ کاف فکر این‌جا به حق‌المعرفه/ سیاست درام ز فای فلسفه.../
شمع دین چون حکمت یونان بسوخت/ باطل دل، زان علم برتوان فروخت/ حکمت یرب بست ای مرد دین/ خاک بر یونان فشان در درد دین. (عطار، ۱۳۹۳: ۴۲۹)

نتیجت تقابل معرفت دینی را با معرفت عقلی، در این‌جا نیز به وضوح می‌بینیم. با نگاه دیگر میان حکمت یونانیان/ تا از آن حکمت نگرودی در تو/ کی شوی در معرفت دینی با مطرح کف فکر این‌جا به حق‌المعرفه/ سیاست درام ز فای فلسفه.../
شمع دین چون حکمت یونان بسوخت/ باطل دل، زان علم برتوان فروخت/ حکمت یرب بست ای مرد دین/ خاک بر یونان فشان در درد دین. (عطار، ۱۳۹۳: ۴۲۹)
ابیات فوق، گسست پیوندناپذیر را بین معرفت یونانی و با معرفت دینی نشان می‌دهد. عطار، یرب (مدینه) و یونان را به‌عنوان دو جغرافیایی در تقابل هم مطرح می‌کند. محوشدن در حکمت دینی، مستلزم بریدن از حکمت یونانی است. اسلامی که ستون اصلی اش بر ایمان استوار است. عطار به خاطر نشان دادن نهایت نفرت خودش از فلسفه، می‌گوید:
«حمله‌ای بر بر فلسفه ترجیح می‌دهد. در نهایت، مخاطب را توصیه به قناعت به معرفت دینی می‌کند و دعوت به اعراض از معرفت فلسفی.

لطف‌علی سلطانی
گزارشگر

عبور از گردونه‌ی سنت دیرپا؛ چگونه شهلا سیف پیروز قاطع انتخابات وکلای گذر شد؟

شهلا سیف، وکیل گذر بیست‌وسوم افشار دارالامان

که جنگ‌های داخلی آغاز شد و نتوانست ادامه تحصیل دهد. آتش جنگ که شملهور شد، شهلا سیف همراه با خانواده به پاکستان مهاجر شد. دار. اولویتش اما، صفایی و پاک‌ی این گذر تحت عنوان «کانون فرهنگی سید جمال‌الدین» تأسیس و زمینه‌ی آموزش را برای مهاجران بخیر در نظر دارم هفته‌ی آینده‌اش یک حشر فرهنگی کردیم و مکتب درست کردیم. در حد زان توان نگذاشتیم که فرزندان سرزمین ما در ملک غربت، از نعمت سواد بی‌بهره بمانند.» خانم سیف پس از سقوط حاکمیت طالبان و روی کار آمدن نظام جدید، دوباره به کشور خانم سیف در آخرین سال حاکمیت حزب دموکراتیک خلق در دانشکده‌ی زراعت دانشگاه کابل راه یافت. او یک سمنستر درس خوانده بود

بهشت قنایت نمی‌کند. آن‌گونه که داتنه نیز می‌گوید.
اطفال، زنان و مردانی را در دوزخ دیدم که حتا در دنیا کار نیک انجام داده بودند؛ اما به عقل را مسدود می‌کند. چون: «عقل در آب تعمدید (غسل تعمدید در مسیحیت) ندیده بودند؛ بناه در دوزخ به سر می‌برند. (سرود چهارم دوزخ) تا می‌رسیم به این بیت که شرحش جو خر در گل بخت‌شرح عشق و عاشقی هم به عشق گفت.» یا: «شرح را دست مولوی قاضی بودن فرق را از عرش تا فرش صعد و سقوط می‌دهد؛ دلیل طیبیان مقابل هم و نثار/ تا بگویم کی هست؟» جمله‌ای برای ستون دین است. تا تطهیر نکنی وضو نگیری، نماز برپا نمی‌توانی، به‌اندازه‌ی سر سوزن اگر در بدنت باشد؛ نمازت باطل است. در مقابل، دلیل

آغاز شد تا حالا ورزش می‌کند. این برنامه به او کمک کرده است درد کم‌رش خوب شود؛ «من تکلیف کمر داشتم، پیش داکتر زیاد رفتم. دارو دو یا زیاد داد ولی هیچ نتیجه نداد. ولی پس از آنکه ورزش را شروع کردم فضل خدا کم‌رم خوب شده. من از ساعت ۶ صبح می‌آیم و ۸ ورزش می‌کنم.»

کبریا یعقوبی، ۵۰ ساله هم از نخستین زنانی بوده که شامل برنامه‌ی وزشی خانم سیف شده است: «از روزی که ورزش می‌کنم، پای‌دردی و کم‌دردیمی بیخ جور شده. من خودم سکنه کرده بودم ولی از روزی که ورزش را شروع کردم، صحتمند شدم.»

خانم کبریا اما از مکان ورزشی‌اش راضی نیست و ابراز امیدواری می‌کند که خانم سیف در دوران وکالتش یک سالن ورزشی بهتر از سالن فاتحه‌خوانی برای آنان بسازد: «فلا جای و مکان خوب نیست. به‌خاطر که اینجا زیارت است. امیدواریم بخیر که با وکیل شدن خانم سیف یگان جای ورزشی بهتر هم برای ما جور شود.»

خانم سیف می‌گوید، مردان محله وقت او را می‌بینند به خاطرش تلاش‌های از او سیاس‌گزاری می‌کند: «عضی روزها که از راه می‌گذرم شماری از مردان منطقه مرا ایستاد می‌کنند و می‌گویند خانم سیف خیر بینی، خانم از وقتی که ورزش می‌کند درد کم و پایش خوب شده و مرا از قیفس ۵۰۰۰ داکتر بی نیاز کردی.»

صبح روز چهارشنبه‌ی هفته‌ی گذشته وقتی با همکارم، به محل ورزش زنان گذر و بیست‌وسوم افشار دارالامان رفتم، زنان زیادی در بنای یکطبقه‌ای حدوداً ۱۰۰ مترمربع که برای مراسم مذهبی و فاتحه‌خوانی استفاده می‌شود، مشغول ورزش بودند.

۱۶ سال کار فرهنگی و فعالیت‌های آموزشی خانم سیف او را به زن قابل احترامی در افشار دارالامان مبدل کرده است. قنایت و شوهر خانم سیف از همان ابتدا حامی او بوده‌اند. دکتر یاسف، شوهر خانم سیف می‌گوید همواره مشوق خانمش بوده و در صورت نیاز هزینه‌ی کارهای فرهنگی و آموزشی او را پرداخته است: «عقیده‌ی من این است که باید زن و مرد کار

فرش سرخ همسایه‌ها

است: «خته شسته ز بهر شرع رسول؛ از الف با طه‌یقه دوزخ یک‌جا با شیطان، یهودا و قایبل، جای دیگر، سنایی با نگاه حمایتی از عقل، اما او را در برابر دین ناچیز می‌شمارد و با صراحت می‌گوید: عقل را پیش شرع باید گردن زد: «چون سر آن بهر چشم زخم بزن/عقل را پیش شرع او گردن...عقل خود کار سراسری نکند/ لیک با دین برابری نکند.» (همان، ۱۳۸۷)

تا این‌که بعدها خلف سنایی، مولوی عشق را از حالت یک محتوا تبدیل به تجسد در کالبد صوفی کرد و گفت: «دفتر صوفی سواد و حرف نیست؛اچون دل اسپید همچون برف نیست.» (مولوی، ۱۳۷۸، دفتر دوم، ۱۸۷) در پیش کشورها، عقل حاشیه‌نشین و غلط‌انداز دایره‌ی حقیقت است. در خوش‌بینانه‌ترین حالت، ممکن عقل بویی از حقیقت ببرد اما به هیچ وجه به کنه حقیقت راه نمی‌یابد: «عقل به جان را گرد ذات راه نیست؛اؤز صفات هیچ کس آگاه نیست...بعقل اگر از تو جودی بی‌برد؛لیک هرگز ره به کنهت کی برده؟...بعقل در سوادی او حیران بماند؛اجان ز عجز اتگشت در دندان بماند.» (عطار، ۱۳۹۳: ۲۲۶–۲۲۷)

همچنان در بینش سنایی، عقل در راه شناخت خدا سرگردان است و با عقل و حواس، کردگار را نمی‌توان شناخت.» عقل مانند ماست سرگردان؛ دره گنه او چو ما حیران.../ با تقاضای عقل و نفس و حواس/کی توان بود کردگار شناس.» (سنایی، ۱۳۸۷: ۲۷)
مقامات متغی، در معرفت‌شناسی عاشقانه که مبتنی بر جهان‌بینی دینی است؛ راه ورود به عقل را مسدود می‌کند. چون: «عقل در شرحش جو خر در گل بخت‌شرح عشق و عاشقی هم به عشق گفت.» یا: «شرح را دست مولوی قاضی بودن فرق را از عرش تا فرش صعد و سقوط می‌دهد؛ دلیل طیبیان مقابل هم و نثار/ تا بگویم کی هست؟» جمله‌ای برای ستون دین است. تا تطهیر نکنی وضو نگیری، نماز برپا نمی‌توانی، به‌اندازه‌ی سر سوزن اگر در بدنت باشد؛ نمازت باطل است. در مقابل، دلیل

تحلیل

فرش سرخ همسایه‌ها؛

ترافیک سفرهای سیاسی در مسیر اسلام‌آباد و دهلی

————— عباس عارفی —————

در دو هفته‌ی گذشته شماری از چهره‌های سیاسی افغانستان به دعوت رسمی به هند و پاکستان سفر کرده‌اند. استقبال گرم، سخن از جنگ و صلح افغانستان نقطه‌ی مشترک این سفرها است . حدود دو هفته پیش گلبدین حکمتیار، رهبر حزب اسلامی به هند سفر کرد. او از استقبال گرمی شد، او هم در این سفر «من یک زن مبارز هستم. من از روزی که پاکستان خانه دوم»‌اش است. آقای حکمتیار در بازگشت از سفر پاکستان گفت: «طالبان نظام کثونی را نمی‌خواهد و ایجاد دولت موقت تنها راه برقراری صلح در افغانستان است.»

پس از حکمتیار رییس پارلمان افغانستان به دعوت رسمی پاکستان به این کشور سفر کرد و از طرف دیگر، عطاءمحمد نور و جنرال دوستم راه سفر در هند پیش گرفتند. ترافیک سفرهای سیاسی میان کابل – اسلام‌آباد و کابل-دهلی همزمان با گفت‌وگوهای صلح برای بسیاری پرشش و شکر‌برانگیز است. از نظر بسیاری آب هند و پاکستان در موضوع صلح افغانستان به یک جوی نیابتی مطرح باشد.»

ادریس رحمانی می‌گوید، نباید مذاکرات بین‌الافغانی شکست بخورد: «تنها امیدواری این است که پروسه‌ی قطر سقوط نکند. اگر پروسه‌ی قطر سقوط کند و به بن‌بست کامل برود، آن وقت می‌توانیم دیگری برای جلوگیری از جنگ داخلی نداریم.»

شجاع‌حسین حسینی، نویسنده و کارشناس مسائل سیاسی، معتقد است که در افغانستان سیستم همواره ضعیف‌تر از افراد بوده است و سفر چهره‌های سیاسی در راستای قدرتمند ساختن ساختارهای غیررسمی صورت می‌گیرد: «آنچه پاکستانی‌ها می‌خواهند این است که یک ساختار غیررسمی مذاکرات را ایجاد کنند که در ذیل این ساختار حکمتیار و دیگر احزاب، گروه‌های جهادی و رهبران قومی است. بنابراین این ساختار غیررسمی حکومت افغانستان در مذاکرات صلح به چالش بکشاند. هدف پاکستان این است که با ایجاد چنین ساختارهای غیررسمی مشروعیت نظام سیاسی رسمی در کابل را زیرسوال ببرد. البته این مسئله به معنای ایجاد نظام موجود با این کارگزارانش نیست. ساختارهای غیررسمی معمول بحران‌آفرین می‌باشد.»

آیا هند در بازی صلح افغانستان بازنده است؟

عطاءمحمد نور، یکی دیگر از چهره‌های جهادی_سیاسی که اکنون ریاست اجرائی حزب جمعیت اسلامی را بر عهده دارد، با دعوت وزارت خارجه‌ی هند به تازگی به این کشور سفر کرده است. بحث اصلی در سفر آقای نور به هند نیز مساله‌ی جنگ و صلح افغانستان بوده است. قبل از آقای نور مارشال عبدالرشید دوستم، رهبر حزب جنبش ملی و یکی از فرماندهان جهادی با دعوت وزارت خارجه هند به این کشور سفر کرده بود.

آقای شهبانی باور دارد ترافیک نیروهای سیاسی در راه دهلی و اسلام‌آباد ناامیدی از پیشرفت در مذاکرات صلح است: «جهادی‌ها به خط‌خطی‌ی‌که به سوی هند و پاکستان رفته‌اند که از پروسه‌ی صلح قطر ناامید شده و نگران هستند که این گفت‌وگوها به جایی نرسد.

در عین‌حال هند‌ی‌ها از این باب نگران هستند که مذاکرات قطر موفق شود، چرا که در آن‌صورت پاکستان‌ها بیشترین اعتبار را از این مذاکرات گرفته است، بگویند که ما این مذاکرات را ممکن ساخته‌یم، در آن‌صورت هم از امریکایی‌ها باج می‌گیرند و به اعتبار بین‌المللی شان نیز می‌افزایند.»

از نظر شجاع‌حسین حسینی هند که روند کثونی صلح بازنده است: «هند در این ژئوپلیتیک فعلی که قرار است طراحی شود برای هند ناسازگار است. یعنی تا اینجا هند در پروسه صلح افغانستان بازنده بوده است.» آقای محسنی می‌گوید، تنها کشوری که با ژئوپلیتیک آینده‌ی هند که بر محوریت طالبان در افغانستان تعریف شود، ناسازگار است، کشور هند است: «با توجه به معمار اصلی مذاکرات صلح افغانستان که امریکایی‌ها است، هند‌ی‌ها کار زیادی از پیش برده نمی‌توانند.»

^[1] در دو هفته‌ی گذشته شماری از چهره‌های سیاسی افغانستان به دعوت رسمی به هند و پاکستان سفر کرده‌اند

^[2] سخن از جنگ و صلح افغانستان نقطه‌ی مشترک این سفرها است

^[3] حدود دو هفته پیش گلبدین حکمتیار، رهبر حزب اسلامی به هند سفر کرد

^[4] «من یک زن مبارز هستم

آخرین سوپرستار جهادی

مروری بر کتاب «تحریک؛ جهاد غربی انورالعولقی» از الکساندر ملیگرو هیچنز

سیاست‌های هویتی پوپولیستی را به کار می‌بندند اما روش او به شکل خاصی فرز و برنده و پر از مثال‌های تازه از اخبار و فرهنگ عامه بود.

استدلال هیچنز بسیار قانع‌کننده است، اگرچه در بحث مطالعه ایدئولوژی یک مشکل معرفت‌شناختی رایج دارد. آن این‌که، ما نمی‌توانیم تأثیر یک ویژگی گفتاری خاص برای بسیج مردم را بدون مقایسه آن با یک ویژگی دیگر که تأثیر مشابه نداشته، بدانیم. وقتی ما یک پیام ایدئولوژیک یا یک سبک بلاغی را مطالعه می‌کنیم که می‌دانیم به تنهایی تأثیر زیادی داشته است، رد هرگونه ادعا درباره یک ویژگی که باعث شده پیام تأثیرگذار باشد، دشوار می‌شود. راه‌حل ساده‌ای وجود ندارد و کار خودم نیز دچار همین مشکل است.

در مورد عولقی یک فرضیه وجود دارد که هیچنز می‌توانست در کتاب خود به آن عمیق‌تر و صریح‌تر بپردازد و آن کاریزما است. همان مفهوم خوب قدیمی که همه‌ی ما آنرا تشخیص می‌دهیم اما نمی‌توانیم با ابزار اندازه‌گیری آنرا سنجش کنیم. اگر تا به حال به سخنرانی‌های عولقی گوش داده باشید، می‌دانید منظور چیست.

من برای نوشتن این مرور به آرشیو خود مراجعه کردم و یکی از سخنرانی‌های او را دوباره گوش دادم. من هنوزم بلافاصله متوجه چیزی جذابی در مورد او از طریق گوش‌دادن به سخنرانی‌هایش می‌شوم. نمی‌توانم دقیقاً بگویم آیا آن چیز همان لحن اندکی خیشومی، سبک عبارت‌پردازی پرچین و شکن یا ضرب‌آهنگ و دراماتیکی بودن او است یا چیز دیگری، اما انسانی را پشت آن صدا احساس می‌کنم که باعث می‌شود احساس راحتی کنم و بخواهم وقت خود را با همان صدا بگذرانم. زبان او دارای چابکی کلامی آمیخته با خون‌سردی است که از آن هوش اجتماعی می‌تراود. به این ویژگی‌ها، عربی کاملاً کلاسیک و زیبا را نیز اضافه کنید و آن وقت در معنای وسیع کلمه مخاطب صدای فوق‌العاده جذاب و قانع‌کننده‌ای خواهید بود.

شاید این برداشت‌های من کاملاً وابسته به طرز تفکرم باشد. اما تنها چیزی که می‌توانم بگویم این است که من طی ۲۰ سال مطالعه در زمینه جهاد، به سخنان صدها مبلغ جهادی گوش داده‌ام و فقط یک نفر دیگر بود که با عولقی برابری می‌کرد: اسامه بن لادن. (عبدالله عزام حتا به گرد او نمی‌رسد). همچنین قابل ذکر است که به نظر می‌رسد سخنرانی‌های عولقی، نه متون کتبی وی، بیشترین تأثیر را داشته است. علاوه بر این، واقعیت که او با سخنرانی‌هایش درباره تاریخ در بازار تبلیغ و ترغیب دینی - جایی که رقابت جدی و بی‌رحمانه است - از موفقیت تجاری برخوردار شد، نشان می‌دهد که او خاص بوده.

پرسش اصلی البته این است که چه کسی رهبر جهادی بعدی با جذب گسترده خواهد بود. خداوند خودش می‌داند که جهادی‌ها به یکی نیاز دارند. نیم‌کت فعلی بسیار ناسامان است: ظواهری به همان اندازه کاریزما دارد که یک کهنه چوب بلوط، درحالی‌که امیرالمولا، رهبر جدید داعش هنوز یک بیابانه هم صادر نکرده است. با این حال، امکان دارد که ما هرگز عولقی یا بن لادن دیگری را نبینیم، زیرا هرکسی که نشان دهد عولقی یا بن لادن ثانی است، برای ترور شدن توسط ارتش ایالات متحده نشانی می‌شود. هرکسی در مورد جنبه اخلاقی و تأثیرگذاری سرپریدن رهبری - یکی از ارکان اصلی استراتژی مبارزه با تروریسم ایالات متحده در ۱۵ سال گذشته - فکری در سر دارد، اما این استراتژی احتمالاً در حال تغییر دادن جامعه‌شناسی جنبش جهادی است. برای مثال منطقی است که گمان کنیم حذف سیستماتیک کاریزماتیک‌ترین رهبران القاعده زمینه را برای ظهور دولت اسلامی، همین گروه بی‌هویت شبه‌نظامیان جوان که فراتر از خیال‌پرستی و روش‌های خلاقانه کشتار و اعدام، ایده دیگری برای ارائه ندارند، فراهم کرد. جهادگرایی بی‌هویت تر شده است و به سختی می‌توان تصور کرد که کدام شخصیت فعلی دولت اسلامی (داعش) در آینده موضوع کدام مونوگرافی شود. مرگ انورالعولقی احتمالاً پایان عصر سوپرستار جهادی بوده است.

عولقی قصه‌گویی را به‌عنوان ابزار بلاغی کلیدی معرفی کرد و از «سیره نبوی»، قصه‌های زندگی پیامبر اسلام، از هر ایدئولوگ رادیکال دیگری بیشتر استفاده می‌کرد. البته همه‌ی مبلغین اسلام خطبه‌هایشان را با داستان شاخ و برگ می‌دهند، اما عولقی این فرمول را برعکس کرد و داستان‌هایی مزین به خطبه را برای پیروان خود تعریف می‌کرد. او در این هنر خود در سال‌های بین دهه ۱۹۹۰ تا اواسط دهه ۲۰۰۰ به کمال رسید. او در آن زمان صدها سخنرانی در ایالات متحده و انگلستان درباره زندگی پیامبر اسلام و یارانش داشت. نسخه‌های ضبط‌شده‌ی این سخنرانی‌ها که ابتدا در قالب مجموعه سی‌دی به فروش می‌رسید و بعداً به‌صورت آنلاین پخش می‌شد، در میان مسلمانان غربی که این داستان‌ها را این‌گونه در دسترس و جذاب نشینده بودند، محبوبیت زیادی پیدا کرد. این داستان‌ها عمدتاً غیرسیاسی بودند و از این‌رو مخاطبان گسترده‌ای را به خود جلب می‌کردند و باعث می‌شدند که عولقی مانند یک مبلغ عادی اسلامی بدون گرایش‌های ستیزه‌جویانه به نظر برسد. در اواخر دهه ۲۰۰۰، هنگامی که عولقی سعی در انتقال پیام رادیکال‌تری داشت، از فرمول قصه‌گویی به‌صورت قابل توجه و مؤثری استفاده کرد.

در بخش محتوا، عولقی در اواخر دهه ۲۰۰۰ پیامی را ساخت که به طرز فوق‌العاده‌ای با گلیه‌ها و نگرانی‌های جوانان مسلمان در غرب هم‌نوایی داشت. هیچنز با استفاده از ابزارها و مفاهیم آکادمیک، تولیدات ایدئولوژیک عولقی را کالبدشکافی می‌کند و نشان می‌دهد که این تولیدات به‌صورت بهینه برای بسیج جهادی‌ها در غرب طراحی شده بود. عولقی چارچوب‌های اقدام جمعی کاملاً واضحی را ارائه داد: تشخیص (علیه اسلام جنگ جریان دارد)، تداوی (مسلمانان باید بجنگند) و انگیزه (ببینید، بعضی‌ها از هم‌اکنون می‌جنگند). او جهان را با دو رنگ سیاه و سفید به تصویر می‌کشید که در آن مسلمانان و غیرمسلمانان دشمنان آشتی‌ناپذیر هستند و بر وحدت ملت مسلمان، یا امت، تأکید داشت. او در این روند گفتمان‌های غربی درباره حقوق بشر، ضدنژادپرستی و ضدامپریالیسم را با مفاهیم اسلامی مانند همبستگی و سایر مسائلی که برای حس تعلق فرهنگی مخاطبانش جذابیت داشت، ترکیب کرد. بسیاری از مبلغان اسلام‌گرای دیگر نیز این شکل از

به‌عنوان یک ایدئولوگ تمام‌عیار القاعده فعالیت کرد. درست خواندید، فقط ۳۶ ماه. پس این چگونه ممکن است؟ او چه چیزی داشت که بقیه نداشتند؟ یا واضح‌تر بپرسم، چه چیزی یک جهادی را سوپرستار می‌سازد؟ در این سال‌ها چیزهای زیادی درباره عولقی نوشته شده است، اما این انتشار کتاب الکساندر ملیگرو هیچنز تحت عنوان «تحریک؛ جهاد غربی انورالعولقی» در همین اواخر است که ما را به پاسخ پرسش‌های فوق نزدیک می‌کند. هیچنز، مدرس دیپارتمنت مطالعات جنگ در دانشگاه کینگز لندن، حدود یک دهه را صرف مطالعه‌ی تولیدات ایدئولوژیک عولقی، مصاحبه با آشنایان قبلی وی و غربال کردن سوابق تاریخی کرده است. نتیجه، نه تنها کاری قطعی درباره عولقی، بلکه متنی تأثیرگذار با ترکیبی از خوانایی یک بیوگرافی تجاری و دقت تحلیلی یک مونوگراف دانشگاهی است.

همان‌گونه که هیچنز در مقدمه‌ی کتابش واضح می‌سازد، «تحریک» زندگی‌نامه عولقی نیست، بلکه مطالعه‌ی ایده‌های وی و تأثیرات این ایده‌هاست. در واقع از هشت فصل این کتاب تنها یک فصل آن به داستان زندگی این مرد می‌پردازد. سه فصل بعدی به اعتقادات و پیام‌های وی می‌پردازد و چهار فصل آخر آن شامل مطالعات موردی ستیزه‌جویان غربی همچون عمر فاروق عبدالملطوب،

نیدال حسن و زاخاری آدم چسر است که به شدت از عولقی متأثر بودند. انتخاب فصل‌ها کاملاً موجه است، زیرا عولقی به دلیل تأثیر ایدئولوژیکش از اهمیت زیادی برخوردار است و نیز اسکات شین پیش از هیچنز داستان زندگی وی را با جزئیات پوشش داده است. اگر من به خاطر کوتاهی فصل اول این کتاب کمی احساس دل‌خوری می‌کنم، شاید به این دلیل باشد که یافته‌ها و ارزیابی‌های هیچنز در مورد مسیر عولقی بسیار جالب و خلاف شهود است. برای مثال هیچنز نشان می‌دهد که این مبلغ یعنی - امریکایی در سال‌های اول فعالیت خود رادیکال‌تر از آنچه که معمولاً گفته می‌شود، بود و تلاش افبی‌آی برای شکار او در اوایل دهه ۲۰۰۰ و تجربه زندان یمن در سال ۲۰۰۷ عوامل رادیکال‌کننده‌ی عولقی برخلاف آنچه گفته می‌شود، نبوده است. نویسنده تأثیر گسترده‌ی تبلیغ عولقی را به مجموعه‌ای از نوآوری‌های وی در فرم و محتوای پیام‌هایش نسبت می‌دهد.

توماس هگامر، وار آن د راکس
مترجم: جلیل پژواک

من علاقه‌ی خاصی به انورالعولقی دارم، زیرا دوبار از او فریب خورده‌ام. عولقی در سال ۲۰۰۸ از طریق وبلاگ شخصی‌اش به‌نام «امام انور بلاگ» توجه مرا جلب کرد. او در این وبلاگ جزئیات زندانی شدنش در یمن را می‌نوشت، از رنج مسلمانان در سراسر جهان ابراز تأسف می‌کرد و اعتبار علمی اسلامی خود را به رخ می‌کشید. من در آن زمان وبلاگ او را نیمه ستیزه‌جویانه یافتم. محتوای آن بیشتر لفاظی از زبان یک قربانی - روش معمول پروپاگاندای القاعده - اما بدون درخواست صریح برای انجام خشونت بود. محتوای این وبلاگ در مقایسه با سایر مطالبی که من در آن زمان از جهادی‌ها می‌خواندم نرم بود، بنابراین من فقط در ذهنم یادداشت‌برداری کرده و رد می‌شدم.

اواخر زمستان همان سال وقتی حکومت ایالات متحده نگرانی‌هایی را در خصوص تأثیر رادیکال‌کننده عولقی بر جوانان اسلام‌گرا در ایالات متحده ابراز کرد، من هنوز مطمئن نبودم. با خودم فکر می‌کردم که این نگرانی هم بخشی از هیاهوی دستگاه مبارزه با تروریسم ایالات متحده است. از خودم می‌پرسیدم که چگونه آدمی که مرور کتاب و درباره غذای زندان پست می‌نویسد، می‌تواند یک تهدید تروریستی درجه یک باشد؟ من گمان می‌کردم که او به خاطری که یکی از معدود اسلام‌گرایان تندرو بود که به زبان انگلیسی می‌نوشت، بیش از حد مورد توجه قرار گرفته است و نفوذش بزرگ‌نمایی می‌شود.

اشتباه اولم این بود: دست‌کم گرفتن اهداف خصمانه‌ی این مرد.

بعداً مشخص شد که عولقی به‌طور مستقیم و غیرمستقیم در یک سری توطئه‌های تروریستی در ایالات متحده و انگلیس دست داشته است. او از مخفی‌گاه خود در یمن، مستقیماً با تعدادی افراد ارتباط برقرار کرده بود و آن‌ها را به انجام حملات تروریستی در غرب ترغیب کرده بود. بعداً وقتی من به‌عنوان شاهد در محاکمه یکی از رابطان عولقی شرکت کردم، فرصت یافتم که برخی از پیام‌های رهگیری‌شده عولقی به این افراد را از نزدیک ببینم. دهانم از صراحت و جسارت عولقی در راهنمایی‌هایش به این افراد، باز ماند.

اشتباه دوم من قضاوت نادرست درباره جذابیت ایدئولوژیک او بود.

در اواخر دهه ۲۰۰۰ برای من غیرقابل تصور بود که ممکن است یک مبلغ انگلیسی‌زبان به یک ایدئولوگ مهم جهادی‌ها تبدیل شود. تا آن زمان عوامل و انگیزه‌ها همه در جهان اسلام مستقر بودند. آن‌ها یا فرماندهان ساحوی همچون اسامه بن لادن و ایمن الظواهری بودند، یا علمای دین همچون ابومحمد المقدسی. مبلغان در غرب - مانند ابوحزمه المصری و ابوقتاده الفلستینی مستقر در لندن - دارای پیروان محلی بودند و فاقد نفوذ جهانی. من حتا وقتی دیدگاه‌هایم را در مورد نقش عملیاتی عولقی بازنگری کردم، شک داشتم که سخنرانی‌ها و اظهارات وی پایدار باقی بماند.

بازهم اشتباه می‌کردم. با شدت گرفتن تعقیب‌و‌گریز برای شکار عولقی در سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۱، او بازی پروپاگاندای خود را ارتقا داد، مهارت‌های عربی خود را به نمایش گذاشت و بعد از بن لادن به‌عنوان دومین رهبر کاریزماتیک القاعده ظاهر شد. کشته‌شدن عولقی در حمله‌ی هواپیمای بدون سرنشین ایالات متحده در سپتامبر ۲۰۱۱، خیلی از جذابیت جهادی وی نکاست. بسیاری از نوشته‌ها و سخنرانی‌های ضبط‌شده‌ی او به طور گسترده در فضای آنلاین پخش شد و در دهه‌های بعد بر روی هارد دیسک‌های بسیاری از مظنونان تروریسم یافت شد. امروزه عولقی به‌عنوان یکی از تأثیرگذارترین ایدئولوگ‌های جهادی تمام‌اعصار دانسته می‌شود. دیدگاه شخصی من این است که اگر او زنده می‌ماند، امکان داشت به راحتی جای ظواهری را به‌عنوان رهبر القاعده بگیرد.

مشهور شدن عولقی به همان اندازه که اسرارآمیز بود تماشایی نیز بود، زیرا او فقط سه سال، از ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۱،